

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2016-2020 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ТУСГАГДСАН ДАЛАЙ, УСАН ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

/2019 оны 6 дугаар сарын 17-ны өдрийн байдлаар/

Засгийн газрын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилт	Хэрэгжүүлэх заалт /тоо чанар, хүрэх үр дүн/	Хэрэгжилт /тоо, чанар, хугацаа, хүрэх үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлтийн хүрсэн түвшин/
<p>2.117. Далайн тээвэр, хөлөг онгоцны бүртгэлийн үйл ажиллагааг өргөжүүлж, дотоодын гол мөрөн нууруудад байгаль орчинд ээлтэй аялал жуулчлалын аюулгүй усан замын тээврийг хөгжүүлнэ.</p>	<p>2.117.1. Далайн тээвэр, хөлөг онгоцны бүртгэлийн эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгож, олон улсын стандартад нийцүүлэх</p>	<p>Хууль, тогтоомжийн тухай хуулийн 12.3.2-т заасны дагуу “Монгол Улсын олон улсын гэрээгээр Монгол Улс тухайн асуудлаар дотоодын хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, шинээр боловсруулахаар тусгайлан үүрэг хүлээсэн” бол хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах аргачлалын дагуу тооцоо, судалгаа хийх шаардлагагүй, харин ОУДБ-аас Монгол Улсад хийсэн аудитын шалгалтын тайлан болон шалгалтын дүнд өгсөн зөвлөмжийг үндэслэн Далай ашиглах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн үзэл баримтлалыг шууд батлуулах боломжтой гэж үзсэн.</p> <p>“Монгол Улсын нэгдэн орсон далайн салбарын гэрээ, конвенцыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө”-г Засгийн газрын 2018 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдрийн 201 дүгээр тогтоолоор батлуулан хэрэгжүүлж байна.</p> <p>“Олон улсын далайн байгууллагын аудитын шалгалтын мөрөөр хэрэгжүүлэх залруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг Далайн захиргаанаас хэрэгжүүлэх нарийвчилсан ажлын 2019 оны төлөвлөгөө”-г Далайн захиргааны даргын 2019 оны 02 дугаар сарын 27-ны өдрийн 14 дүгээр тушаалаар батлан хэрэгжүүлж байгаа. Уг тогтоолоор батлагдсан төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг дээрх төлөвлөгөөнд мөн тусгаад байна.</p> <p>Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2018 оны 07 дугаар сарын 23-ны өдрийн 157 дугаар тушаалаар шинэчлэн байгуулагдсан Далай ашиглах тухай хуулийг шинэчлэн боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгээс Далай ашиглах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын үзэл баримтлалын төслийг боловсруулан Хууль зүй, дотоод хэргийн яамаар батлуулсан болно. Далай ашиглах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн олон нийтийн хэлэлцүүлгийг 2019 оны 02 дугаар сарын 19-ний өдөр зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэн ажиллав. Уг хэлэлцүүлэгт Гадаад харилцааны яам, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Эрүүл мэндийн яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Батлан хамгаалах яам зэрэг төрийн захиргааны төв байгууллага болон Монголын Далайн нийгэмлэг, Монголын Далайчдын холбоо зэрэг ТББ-ын 20 гаруй төлөөлөгч оролцов. Хуулийн төслийн хэлэлцүүлгийн явцад гарсан санал болон яамдаас ирсэн саналуудыг 2019 оны 02 дугаар</p>

		<p>сарын 25-ны өдөр болсон Ажлын хэсгийн хурлаар хэлэлцэн хуулийн төсөлд тусгах асуудлыг шийдвэрлээд байна.</p> <p>Далай ашиглах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд Засгийн газрын 2018 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдрийн 201 дүгээр тогтоолын хавсралтад заасан Олон улсын гэрээ, конвенцуудын тусгах шаардлагудыг тусган оруулсан болно.</p> <p>Ажлын хэсэг нь “Монгол Улсын Хөлөг онгоцны бүртгэлд хөлөг онгоц бүртгэх журам”-ыг шинэчлэн боловсруулах ажлын хүрээнд судалгаа хийж байна. Далайн захиргаа уг журмын төсий төслийг шинэчлэн Далай ашиглах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй уялдуулан боловсруулах ажлыг хийж дуусгаад байна. Уг журмын заалтууд хуулийн төсөлд тусгагдсан. Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа энэхүү журам эцсийн байдлаар батлагдах юм.</p> <p>ОУДБ-ын “Дипломтой далайчдыг бэлтгэх болон ээлжийн ажиллагааны тухай” 1978 оны конвенцын 2010 оны Манилагийн нэмэлт, өөрчлөлтөд нэгдэн орох ажлыг зохион байгуулах хүрээнд уг конвенцыг “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлд нийтлүүлэх бэлтгэлийг ханган ажиллаж байна. Энэ ажлын хүрээнд конвенцын нэмэлт өөрчлөлтийн орчуулгыг ГХЯ-наас хянан баталгаажуулах ажлыг 5 дугаар сард дуусгаад байна.</p> <p>“Далайн хөдөлмөрийн тухай” 2006 оны конвенцын 2014 оны нэмэлт, өөрчлөлтөд Монгол Улс нэгдэж орох тухай хуулийн төслийг 2019 оны 04 дүгээр сарын 10-ны өдрийн Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлж, УИХ-д өргөн барихаар шийдвэрлээд байна. Далайн захиргаа нь уг хуулийн төслийг Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхэд мэдээлэл, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөөгөөр хангаж, дэмжлэг үзүүлэн ажиллав.</p>
	<p>2.117.2. Далбааны эзэн улсын үүрэг хариуцлагын тогтолцоог боловсронгуй болгож, Монголын хөлөг онгоцны бүртгэлийн чанарыг</p>	<p>Далбааны эзэн улсын үүрэг, хариуцлагын тогтолцоог үе шаттайгаар боловсронгуй болгох ажлыг Засгийн газрын 2018 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдрийн 201 дүгээр тогтоолоор баталсан “ОУДБ-ын гэрээ, конвенцыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө”-ний дагуу ажиллаж байна.</p> <p>Монгол Улсын хөлөг онгоцны бүртгэлийг Улаанбаатар боомтод төвлөрүүлэх арга хэмжээний хүрээнд хөлөг онгоцны бүртгэлийн, дуудлагын болон радио холбооны дугааруудыг Далайн захиргаанаас олгож байна. Бүртгэгдсэн хөлөг онгоцны талаарх мэдээллийг Далайн захиргааны мэдээллийн санд хадгалж байна.</p> <p>Хөлөг онгоцны бүртгэлийн үйл ажиллагаанд зуучлагч агентын сонгон шалгаруулалт зарлаж БНСУ-ын “Космос марин бюро” компани, БНСВУ-ын “Роял марин” компаниудыг тус тус шалгаруулж тэдэнтэй хамтран ажиллах гэрээ байгуулан хамтран ажиллаж байна. Хөлөг онгоцны бүртгэлийн үйл ажиллагааг Улаанбаатар боомт буюу Далайн захиргаанаас явуулж 2019 он гарснаас хойш нийт 3 хөлөг онгоц шинээр бүртгээд байна. Мөн хөлөг онгоцны бүртгэлтэй холбоотой гэрчилгээнүүдийг олгож байна.</p> <p>Хөлөг онгоцонд техникийн үзлэг шалгалт, оношлогоог хийх Хүлээн зөвшөөрөгдсөн байгууллагатай хамтран ажиллах гэрээний төслийг шинэчлэн боловсруулж Сингапур улсын “Сингкласс интернэйшнл” компани, БНХАУ-</p>

	сайжруулах, өргөжүүлэх	<p>ын “Чайна класификэйшн” компани, Шанхай хотын “Asia shipping certification services”, БНТУ-ын Истанбул хотын “Aegean register of shipping” болон БНСУ-ын “Космос марин бюро” компанитай тус тус гэрээ байгуулаад байна. Монгол Улсын хөлөг онгоцны бүртгэлд бүртгэгдэх хөлөг онгоцнуудад техникийн үзлэг шалгалт, оношлогоог хийх үүрэг бүхий 15 гаруй Хүлээн зөвшөөрөгдсөн байгууллагатай хамтран ажиллаж байна.</p> <p>Хүлээн зөвшөөрөгдсөн байгууллагын үйл ажиллагааг хянан зохицуулах журмын төсөл боловсруулж байгаа болно.</p>
	<p>2.117.3. Байгаль орчинд ээлтэй усан замын тээврийг хөгжүүлэхэд анхаарч төрийн байгууллагууд, хувийн хэвшил, иргэд хоорондын уялдаа холбоог сайжруулах эрх зүйн орчныг сайжруулах</p>	<p>Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан энэхүү зорилтын хүрээнд “Усан замын тээврийн тухай” хуулийг 2018 онд батлахаар төлөвлөсөн боловч Монгол Улсын Засгийн газраас уг хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг “Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай” хуулийн төслийн хамт 2017 онд УИХ-д өргөн мэдүүлж, батлуулсан. “Усан замын тээврийн тухай” хуулийн шинэчилсэн найруулга 2017 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн бөгөөд хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлыг аймаг, орон нутагтаа зохион байгуулан ажиллах талаар Далайн захиргаанаас гол мөрөн, нуур бүхий аймгуудын Засаг дарга нарт холбогдох албан тоотыг хүргүүлсэн.</p> <p>Түүнчлэн хуулийн хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд усан замын тээврийн салбарын захиргааны хэм хэмжээний акт болон стандартыг шинээр боловсруулах, нэмэлт өөрчлөлт оруулах ажлыг эхлүүлээд байна. Энэхүү ажлын хүрээнд бусад орны хууль, тогтоомжийг судалж, төслийг боловсруулж байна.</p> <p>“Усан замын тээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх, тоо бүртгэл хөтлөх, улсын дугаар олгох” журмыг шинэчлэн боловсруулан Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2018 оны 06 дугаар сарын 05-ны өдрийн 119 дүгээр тушаалаар батлуулан ажиллаж байна. Энэхүү журмыг олон нийтэд сурталчлах ажлыг зохион байгуулснаас гадна хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.</p> <p>“Усан замын тээврийн хэрэгслийн жолооч, мэргэшсэн жолооч бэлтгэх, сургалтын хөтөлбөр батлах” журмын төсөл, төслийн танилцуулга, нөлөөллийн шинжилгээний хамт боловсруулж, ЗТХЯ-нд 2018 оны 07 дугаар сарын 03-ны 1/168 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн. “Усан замын тээврийн тухай” хуулинд уг журмыг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдтай хамтран батлахаар заасан. Үүний дагуу дээрх журмын төслийг боловсруулах хамтарсан ажлын хэсэг Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 11 дүгээр сарын 16-ны өдрийн 252 дугаар тушаалаар байгуулагдсан.</p> <p>Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2018.11.16-ны өдрийн 252 дугаар тушаалаар байгуулсан “Усан замын тээврийн хэрэгслийн жолооч, мэргэшсэн жолооч бэлтгэх журам, сургалтын хөтөлбөр” боловсруулах үүрэг бүхий Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд Далайн захиргааны ЗУХ-ийн дарга, Усан замын тээврийн бүртгэл, хяналтын албаны ахлах мэргэжилтэн, усан замын тээврийн хяналтын улсын байцаагч нар орж ажиллаж байна. Далайн захиргааны зүгээс уг ажлын хэсгийн бусад гишүүдтэй мэдээлэл солилцох, бусад орны сургалтын хөтөлбөр, стандарт, тавигдах шаардлагатай холбоотой баримт бичгүүдийг судалж, орчуулах ажлыг эхлүүлээд байна.</p>

		<p>Ажлын хэсгийн 2019 оны 03 дугаар сарын 13, 15-ны өдрүүдэд хуралдсан хурлын үеэр ОХУ-ын сургалтын хөтөлбөр, стандартыг судалж, орчуулсан материалаа мөн танилцуулсан. Ажлын хэсгийн гишүүдээс гаргасан саналыг нэгтгэн журмын төсөлд тусгах ажлыг хийж гүйцэтгээд байна.</p> <p>Усан замын тээврийн хэрэгслийн жолооч, холбогдох хүмүүсийн оролцоотой ажил, мэргэжлийн дүн шинжилгээ хийхтэй холбогдон гарах зардлыг зохих эх үүсвэрээс гаргахыг Далайн захиргаанд даалгасны дагуу дээрх зардлын тооцоог хийж байгууллагын 2019 оны үйл ажиллагааны орлого, зарлагын төлөвлөгөөнд тусган батлуулаад байна.</p> <p>ЗТХЯ-наас боловсруулсан “Усан замын тээврийн хэрэгсэл, объектын техник ашиглалтын дүрэм”-ийн төсөлд санал боловсруулан хүргүүлсэн. Уг дүрэм Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2018 оны 277 дугаар тушаалаар батлагдаж, Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд бүртгэгдсэн бөгөөд хэрэгжилтэд нь Далайн захиргаанаас хяналт тавин ажиллаж байна.</p> <p>“Усан замын тээврийн аюулгүй байдалтай холбоотой объектод гэрчилгээ олгох журам”-ын төслийг боловсруулаад байгаа бөгөөд журмын төслийн танилцуулга, нөлөөллийг шинжилгээг хийж, ЗТХЯ-нд 2018 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдөр 1/286 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн. Уг журам нь Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 03 дугаар сарын 15-ны өдрийн 78 дугаар тушаалаар батлагдаж, Захиргааны хэм хэмжээний актын улсын нэгдсэн санд бүртгэгдсэн. Энэхүү журмыг Хөвсгөл аймгийн Хатгал тосгонд 2019 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдөр зохион байгуулсан “Усан замын тээврийн аюулгүй ажиллагаа” сэдэвт семинарын үеэр оролцогчдод танилцуулсан.</p> <p>Усан замын тээврийн хэрэгслийн техникийн хяналтын үзлэгийг явуулахад тухайн тээврийн хэрэгсэлд тавигдах техникийн ерөнхий шаардлагатай холбоотой зохицуулалт байхгүйгээс усан замын тээврийн хэрэгслийн тээвэрлэлтийн аюулгүй байдалд тавих хяналтыг хэрэгжүүлэхэд зарим хүндрэл үүсч байгаатай холбогдуулан энэхүү асуудлыг шийдвэрлэхээр “Усан замын тээврийн тухай” хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.-д "усан замын тээврийн хэрэгсэлд тавигдах техникийн шаардлагыг усан замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална" гэж заасны дагуу техникийн ерөнхий шаардлагын төслийг боловсруулж, 2019 онд батлуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна.</p> <p>Усан замын тээврийн хэрэгсэлд хийх техникийн хяналтын үзлэгийн төлбөрийн жишгийг тогтоох тухай Монгол Улсын Засгийн газрын тогтоолын төсөлд тусгах санал, танилцуулгыг боловсруулж, Зам, тээврийн хөгжлийн яаманд 2019 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдрийн 1/66 тоот албан бичгээр хүргүүлсэн. Энэхүү ажлын хүрээнд бусад улсын /ОХУ болон Их британи, АНУ/ үзлэгийн үнэ, тарифын талаар судалгааг хийж, танилцуулгад тусгасан. Одоогоор энэхүү тогтоолын төсөлд бусад яамдаас санал авах ажлыг ЗТХЯ-наас зохион байгуулж, Засгийн газрын хуралдаанаар оруулж хэлэлцүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.</p>
	2.117.4. Хөвсгөл нуурт усан замын төв зогсоол,	Хөвсгөл усан замын төв зогсоол, дэд бүтцийг хөгжүүлж, аюулгүй, байгаль орчинд ээлтэй усан замын тээврийн үйл ажиллагааг сайжруулах зорилтын хүрээнд Хөвсгөл аймагт усан замын төв зогсоол барих хөрөнгийн эх үүсвэрийг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээс бий болгох, гадаадын зээл тусламжийн хүрээнд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн.

	<p>дэд бүтцийг хөгжүүлэх аюулгүй байгаль орчинд ээлтэй усан замын тээврийн үйл ажиллагааг сайжруулах</p>	<p>ЗТХЯ-ны Далай ашиглалт, усан замын тээврийн хэлтэстэй хамтран ажлын даалгаврын төслийг боловсруулсан бөгөөд уг ажлын даалгаврын төсөлд Барилга, хот байгуулалтын яам болон БОАЖЯ-наас санал авах зэрэг ажлыг ЗТХЯ-тай хамтран зохион байгуулсан.</p> <p>Дээрх бүтээн байгуулалтын ажлын урьдчилсан ТЭЗҮ-ийг боловсруулах үнийн саналыг 3 аж ахуйн нэгжээс авах ажлыг зохион байгуулж, үнийн саналыг ЗТХЯ-ны Далай ашиглалт, усан замын тээврийн хэлтэст цахим шуудангаар хүргүүлсэн.</p> <p>“Усан замын төв буудал”-ын зураг төсөл, урьдчилсан ТЭЗҮ-ийг боловсруулах ажлыг Монгол Улсад хэрэгжүүлж буй төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх талаарх саналаа ЗТХЯ-аар дамжуулан холбогдох байгууллагуудад уламжилсан болно.</p> <p>Түүнчлэн ОХУ-аас авах хөнгөлөлттэй зээлийн хүрээнд хэрэгжүүлэх саналтай байгаа талаар холбогдох албан бичгийг ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн.</p> <p>Монгол Улсын Засгийн газраас улс, орны эдийн засгийн хүндрэлтэй байдлаас шалтгаалан концессын гэрээгээр аливаа ажил, үйлчилгээ гүйцэтгэх асуудлыг 2018 он хүртэл түр зогсоосон.</p> <p>Усан замын төв буудлын зураг, төслийг боловсруулах, барих, өмчлөх, ашиглах концесс эзэмшигчийг сонгох уралдаант шалгаруулалт явуулахыг хүссэн албан бичгийг холбогдох баримт материалын хамт ЗТХЯ-наас 2017 оны 12 дугаар сард Үндэсний хөгжлийн газарт хүргүүлсэн байна.</p> <p>Үндэсний хөгжлийн газраас дээрх концесс эзэмшигчийг сонгох уралдаант шалгаруулалтын баримт бичиг боловсруулах, зарлах, төслийн санал үнэлэх, концессын гэрээний хэлэлцээр хийх үүрэг бүхий Ажлын хэсгийг байгуулж байгаа талаар манай байгууллагад албан бичгээр мэдэгдсэн. Уг албан бичгийн дагуу Ажлын хэсэгт орж ажиллах албан тушаалтны нэрийг холбогдох мэдээллийн хамт 2018 оны 02 дугаар сарын 23-ны өдөр Үндэсний хөгжлийн газарт хүргүүлсэн боловч ажлын хэсэг Үндэсний хөгжлийн газар дээр өнөөг хүртэл байгуулагдаагүй байна.</p> <p>Эдийн засаг, төсвийн хүндрэлтэй байдлыг харгалзан улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй концессын гэрээг байгуулахгүй байх талаар Монгол Улсын Засгийн газар 2016 онд 37 дугаар тогтоол гаргасан. Уг тогтоол хэрэгжиж эхэлснээр Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний энэхүү заалтад тусгагдсан “Усан замын төв буудал”-ын барилгыг концессын гэрээгээр барих хөрөнгийн асуудал нь одоог хүртэл хэрхэн шийдвэрлэгдэх нь тодорхойгүй байгаагаас хэрэгжээгүй байна.</p> <p>Иймд Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тусгагдсан “Усан замын төв буудал” барих асуудлын хэрэгжих хугацааг сунгах өөрчлөлт оруулах саналаа ЗТХЯ-нд 2018 оны 11 сарын 07-ны өдрийн 1/263 тоот албан бичгээр ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн.</p> <p>Хөвсгөл нуурын эрэгт усан замын төв буудал барих 1 га газрыг үйлчилгээний зориулалтаар ЗТХЯ-нд эзэмшүүлэх тухай Хөвсгөл аймгийн Алаг-Эрдэнэ сумын Засаг даргын 2017 оны А/16 дугаар захирамжаар шийдвэрлэсэн. Газар эзэмшүүлэх тухай уг захирамжийг өөрчлүүлэн газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээг Далайн захиргааны нэр дээр</p>
--	--	---

		<p>гаргуулах талаар Зам, тээврийн хөгжлийн сайдаас өгсөн үүрэг чиглэлийн дагуу орон нутгийн захиргааны байгууллагаар зохих шийдвэр гаргуулах хүсэлтийг 2019 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдөр хүргүүлж, тухайн газрын кадастрын зургийг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгээд байна. Энэхүү газар нь Хөвсгөл аймгийн хоёр сумын нутаг дэвсгэрт хамаарагдаж байгаа учир газрын зөвшөөрөл олгох асуудлыг орон нутгаас түр хойшлогдоод байна гэсэн шалтгаанаар шийдвэрлэгдэхгүй хүлээгдээд байна. Уг асуудлаар орон нутгийн удирдлагуудтай тогтмол харилцаж, шийдвэрлүүлэх талаар анхаарч ажиллаж байна.</p>
--	--	---

ДАЛАЙН ЗАХИРГАА